

HORTONOMI

HORTONOMEN
3/2005

3/2005

2

HORTONOMIEN YHDISTYS RY - vuodesta 1925

Hortonomien Yhdistys ry on puutarhaopistoista ja alan ammattikorkeakouluista valmistuneiden hortonomien aatteellinen yhdistys. Sen tarkoituksena on edistää jäsentensä ammatillisia tietoja ja taitoja järjestämällä kursseja, kustantamalla julkaisuja ja lehteä, sekä valvoa kannanotoin koulutuksen, työolojen ja palkkauksen kehittymistä.

PUHEENJOHTAJA

Tellervo Sumanen

Aulangontie 26 A 12, 13210 HÄMEENLINNA

gsm 050 498 9060

puheenjohtaja@hortonomienyhdistys.fi

VARAPUHEENJOHTAJA

Tapio Järvinen

gsm 044 778 5321, 040 500 9305

varapuheenjohtaja@hortonomienyhdistys.fi

SIHTEERI

Arja Anttila

Vanha valtatie 180, 04500 KELLOKOSKI

gsm 0400 011 002

sihteeri@hortonomienyhdistys.fi

VARAINHOITAJA

Jussi Hämäläinen

gsm 050 595 6655

varainhoitaja@hortonomienyhdistys.fi

JÄSEN

Ammi Malkamäki

gsm 040 701 0205

jasen1@hortonomienyhdistys.fi

JÄSEN

Essi Niemelä

gsm 050 574 3540

jasen2@hortonomienyhdistys.fi

JÄSEN

Eila Sihvola

gsm 040 761 8184

jasen3@hortonomienyhdistys.fi

Kotisivuillemme entistä helpommin

www.hortonomienyhdistys.fi

HORTONOMI - vuodesta 1988

HORTONOMI on Hortonomien Yhdistys ry:n jäsenlehti, joka lähetetään jäsenten lisäksi puutarha-alan oppilaitoksille, viranomaisille ja liikelaitoksille. Lehdessä käsitellään tasapuolisesti eri työtehtävissä olevien hortonomien asioita. Jäsentiedotusten lisäksi julkaistaan ammattikuntaa kiinnostavia artikkeleita, mielipidekirjoituksia sekä kaupallisia tiedotteita. Kirjoitukset ovat kirjoittajien omia kannanottoja.

PAÄTOIMITTAJA

TOIMITUSSIHTEERI

KANSI

TAITTO

PAINOAIKKA

ILMOITUSHINNAT

Tellervo Sumanen paatoimittaja@hortonomienyhdistys.fi

Eila Sihvola toimitussihhteeri@hortonomienyhdistys.fi

Onni J. Topi Lepaalla 11.08.2005. Kuva **Marko Mahnala**.

Susanna Lappalainen, taitto@hortonomienyhdistys.fi

Kerasivu Oy, KERAVAL 2005

musta-v. 1/1s. 210 €, 1/2s. 120 €, 1/3s. 80 €, 1/4s. 60 €, 1/8s. 35 €

4-väri 1/1 takasivu 360 €, sisäsivu 350 €, 1/2 takasivu 200 €, sisäsivu 180 €

ISSN 0786-325X

Lehti ei vastaa kirjoituksista tai ilmoituksista aiheutuneista mahdollisista vahingoista eikä mahdollisista virheistä kirjoituksissa tai ilmoituksissa. Mikäli ilmoitus jää pois lehdestä johtuvista syistä, lehti julkaisee ilmoituksen seuraavassa numerossa ilman lisämaksua.

HORTONOMIEN YHDISTYS 80-VUOTTA

Hortonomien yhdistys kiittää	4
PÄÄKIRJOITUS	5
Lehtori Annikki Kukkonen 1918-2005	6

Lepaa 11. elokuuta 2005

Johtokunnan tervehdys	8
Onni J. Topi	10
Kuvakavalkadi: Marko Mahnala	12
Viheralan tulevaisuus: P. Leskinen	16
Hortonomit ja tulevaisuus: K. Hänninen	19
Haasteet kasvavat kasvihuonetuotannossa:	
Ismo Ojala	22
Muisteluita 1950-luvulta	24
Vanhan hortonomin muistelmia	26

HORTONOMIEN YHDISTYS ry

KIIITTÄÄ LÄMPIMÄSTI

kaikkia, jotka huomioivat niin monin tavoin yhdistyksen

80-vuotisjuhlavuotta

Jobtokunta

Onnittelemme
Hortonormien yhdistystä
merkkivuoden johdosta ja
toivomme menestystä myös
tuleville vuosikymmenille.

Turvatec Oy

Tellervo Sumanen pubeenjohtaja

MILTÄ NÄYTTÄÄ YHDISTYS- TOIMINNAN TULEVAISUUS?

Kohotimme maljan Hortonomien yhdistyksen 80-vuotisjuhlan kunniaksi 11.8.2005 Lepaan Kartanossa. Juhlapuheissa yhdistyksemme historiaa muisteltiin kunnioituksella ja lämmöllä. Yhdistyksen tekemää työtä pidetään arvokkaana paitsi jäsenistölle myös koko Suomen puutarha-alalle. Monialaisen ammattikuntamme tulevaisuus mielletään haasteelliseksi ja työntäyteiseksi.

Loppukesän puheenaiheita on ollut aatteellisten yhteisöjen tulevaisuus. Yleisesti näyttää siltä että aatteellisuutta ja sen tuomaa yhteenkuuluvuutta ei nykyään pidetä yhtä tärkeänä asiana kuin vielä muutama vuosikymmen sitten. Arvokeskustelussa korostuu yksilön omat tarpeet, mikä luo suuren haasteen tulevien vuosien yhdistystoiminnalle.

Yhdistystoiminta hiipuu jos se ei vastaa jäsentensä tarpeita. Tähän seikkaan koetetaan Hortonomien yhdistyksessä vaikuttaa toiminta-ajatuksemme toteuttamisen lisäksi muun muassa opiskelijarekrytoinnilla sekä tekemällä yhteistyötä puutarha-alalla toimijoiden kanssa. Puutarha-alan yhtenäisyys on arvokas pääoma joka lisää kilpailukykyämme tulevaisuudessa.

Hortonomien 80-vuotias yhdistystoiminta on bieno savutus ja tästä on hyvää suunnata eteenpäin!

LEHTORI ANNIKKI KUKKONEN 1918–2005

Lepaan puutarhaopiston pitkäaikainen maaperäopin lehtori, hortonomi, maatalous- ja metsätieteiden maisteri Annikki Kukkonen kuoli Hämeenlinnassa 17.7.2005.

Annikki Kukkonen syntyi 30.12.1918 Johanneksessa, Karjalan kannaksella. Lapsuutensa ja nuoruutensa hän kuitenkin vietti Riihimäen kauppalassa, jossa hänen isänsä oli kauppiaana. Vanhempien sisartensa tapaan Annikki lähetettiin opintielle Riihimäen yhteiskouluun, josta hän valmistui ylioppilaaksi vuonna 1938.

Käytyään Kotitalousopettajaopiston emäntäkoulun Järvenpäässä Annikki pääsi puutarhaharjoittelijaksi Piikkiön Puutarhakoelaitokselle (=MTT, puutarhatuotanto). Haaveena hänellä oli puutarhaopettajan ammatti, johon Kotitalousopettajaopisto koulutti emäntäkoulun ja vuoden puutarhaharjoittelun suorittaneita. Haave kuitenkin unohtui ja Annikki jäi Puutarhakoelaitoksen palvelukseen hedelmä- ja marjakokeiden hoitajaksi vielä seuraavaksikin vuodeksi.

Lepaan puutarhaopistossa alkoi vuonna 1943 uusi kurssi, joka tunnettiin ”tyttökurssin” nimellä. E pojathan tarvittiin muihin tehtäviin rintamalle. Käytyään Lepaan opiston puutarhateknikko Annikki Kukkonen kiinnitettiin puutarhakoelaitoksen puutarhuriksi. Vuoden puutarhurina toimittuaan hän lähti opiskelemaan Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteelliseen tiedekuntaan, josta hän valmistui maisteriksi vuonna 1950. Opiskelunsa ohella Annikki työskenteli erilaisissa puutarha-alan tehtävissä.

Annikki Kukkonen kutsuttiin vastaperustetun Hedelmänviljelijäin Yhdistyksen sihteeriksi eli ”työmyyräksi” vuonna 1946. Oman yhdistyksemme, Puutarhateknikkojen Seuran sihteerinä hän oli vuodet 1947-1952. Vuonna 1950 Annikki Kukkonen sai Puutarhateknikkojen Seuran stipendirahaston kaikkien aikojen ensimmäisen stipendin opintojensa loppuunsaattamiseksi.

Lepaan puutarhaopistossa tuli 1950-luvun alussa avoimeksi maaperäopin lehtorin virka, johon Annikki Kukkonen nimitettiin ensin väliaikaiseksi ja kolme vuotta myöhemmin vakinaiseksi viranhaltijaksi. ”Lepaan ensimmäinen vakinainen naisopettaja”, kuten Lepaan puutarhaoppilaitoksen 50-vuotisjuhlaulkaisu hänet esitteli. Maaperäopin lehtorin virkaa Annikki Kukkonen hoiti uskollisesti vuoden 1981 loppuun.

Hortonomit aina 19. kurssista alkaen muistelevat opettajaansa Annikki Kukkosta suurella kunnioituksella. Annikki Kukkonen joutui puutarha-alalle sopivien maaperä- ja lannoitusopin oppikirjojen puutteessa luomaan alusta alkaen maaperäoppia käsittelevät luennot ja muun oppimateriaalin. Oman alansa tietojen lähes täydellisen hallinnan lisäksi

Annikki 1944.

oppilaat antoivat suuren arvon hänen persoonallisuudelleen, vaatimattomuudelleen, oikeudenmukaisuudelleen ja ennen kaikkea avuliaisuudelleen: oppilaat usalsivat kääntyä hänen puoleensa mitä moninaisimmissa opiskelua ja elämää yleensä koskeissa asioissa.

Annikki Kukkonen oli hyvin liikunnallinen: hän oli innokas pesäpallolija ja pyöräilijä. Riihimäen Palloilijoiden riveissä hän osallistui myös sarjaotteluihin. Pitkien pyörämatkojen ansiosta hän saattoi erikoisharrastukseksensä mainita "kotimaan tuntemuksen".

Eläkeläisenä hän viihtyi hyvin kirjallisuuden parissa. Hän oli myös kirkkoneuvoston jäsen peräti 15 vuotta.

Itse tutustuin Annikkiin poikasena Piikkiössä. Annikki muisteli tapaamistamme seuraavasti: "Olin päivystysvuorollani heittämässä halkoja pannun pesään kasvihuoneitten pannumontussa. Montun laidalle tuli pieni poika, joka toi julki huolensa kaverin puuttumisesta tähän tapaan: 'Kukahen lähtisi minun kanssani hiihtämään?'. Ymmärsin kysymyksen oikein, kun vastasin, että 'Kelpaisinko minä?'. Siitä sitten alkoivat yhteiset hiihtoretkemme moniksi vuosiksi eteenpäin." Ystävyytemme sai uusia piirteitä, kun olin ensin hänen oppilaansa ja myöhemmin opettajatoverinsa Lepaassa.

Annikin kuolemaa osasimme odottaa, mutta kuitenkin: ystävän menetys kolautti.

ARVOISAT JUHLAVIERAAT!

Hortonomien yhdistyksen perustamisesta tulee tänä vuonna kuluneeksi 80 vuotta. Alkuperäiseltä nimeltään Suomen Puutarhateknikkojen seura perustettiin Lepaassa 18.10.1925 jatkamaan Lepaan puutarhaopiston Toveriliiton työtä.

Perustamiskokouksessa hyväksyttyjen sääntöjen mukaan seuran tarkoituksena oli olla yhdyssiteenä Lepaan puutarhaopiston suorittaneiden välillä, toimia mahdollisuuksien mukaan puutarhaopetuksen hyväksi maassamme ja tehdä voitavansa maamme puutarhailijain hyväksi.

Toteuttaakseen tarkoitustaan perustamisasiakirjassa mainitaan seuran pyrkivän keräämään stipendirahastoa ja julkaisemaan vuosikirjaa ja puutarha-alan oppikirjoja sekä tekemään aloitteita ja kääntymään viranomaisten puoleen puutarha-alaa koskevissa kysymyksissä.

Suomen Puutarhateknikkojen Seuran vuosikokouksessa 24.4.1956 seuran nimi muutettiin Hortonomien yhdistykseksi.

Läpi vuosikymmenien Hortonomien yhdistyksen toiminta-ajatus on säilynyt ja pysynyt elinvoimaisena. Yhdistys on onnistunut toimimaan yhdyssiteenä monialaisen jäsenistösä ja puutarha-alan toimijoiden välillä.

Hortonomien "Isoon Kirjaan" on tallennettu vuodesta 1946 lähtien lähes kaikki hortonomien saavuttamat merkittävät virstanpylväät. Tänäpä saamme lisätä kirjaan 80-vuotisjuhlallisuuksista kertovan sivun.

Johtokunnan edustajana minulla on ilo toivottaa Teidät lämpimästi tervetulleeksi juhliin yhdistyksemme 80:ttä toimintavuotta.

Olkoön hortonomien toiminta vireää tulevinakin vuosina!

ARVOISAT HORTONOMIEN YHDISTYKSEN JÄSENET, HYVÄT NAISET JA HERRAT!

Aivan ensimmäiseksi tahdon onnitella Hortonomien Yhdistystä laadukkaasta toiminnasta, jota on nyt harjoitettu jo 80 vuotta.

Hortonomien yhdistys on niitä harvoja yhteisöjä alallamme, jotka ovat kyenneet kehittämään toimintaansa ja lisäämään järjestämiensä tapahtumien osallistujamääriä. Yhdistyksen johtotehtäviin on onnistuneesti saatu henkilöitä, joiden taidot ovat tuoneet uskottavuutta ja saavuttaneet jäsenistössä vastakaikua. Tilintarkastajana voin myös kertoa, että yhdistyksen hallitukset ovat onnistuneet säilyttämään ja jopa kasvattamaan yhdistyksen taloudellista pohjaa. Toiminta on siten ollut turvattua.

Hortonomeilla on ollut merkittävä asema puutarha-alalla kautta aikojen - niin julkisella kuin yksityiselläkin sektorilla, tuotannossa ja kaupan saralla. Hortonomikunnan tiedoista ja taidoista on ollut myös paljon hyötyä neuvonnan ja koulutuksen aloilla.

Hortonomeilla on erittäin suuri rooli myös alan kehittämisessä ja kehittymisessä. Kiinnostus alan kehittämiseen tosin syntyy vain oman taustan tuntemuksesta, mutta panostukset kehitystyöhön - ja sellaisia aina tarvitaan - on helpompi kerätä "omalta" väeltä kuin alan ulkopuolisilta vaikuttajilta.

Elimme edellisen vuosituhannen kohtuullisen turvallisessa kehitystrendissä. Kasvu ei ollut hurrattavaa, mutta vakaata: taloudelliset suhdanteet eivät vaikuttaneet suuntaan eikä toiseen. Ihmiset syövät peruselintarvikkeita aina ja joka päivä, kukkia ostetaan jouluna ja juhlapäivinä - suhdanteista riippumatta.

Globalisaatio on tuonut vaikutuksena myös puutarha-alalle. Tuotantosektori on myllerrytetty, tuotantosunnat ovat vaihtuneet vilkkaasti ja osa on poistunut kokonaan. Kehityksen suuntia seuranneet ja ymmärtäneet yritykset ovat selvinneet ja turvanneet toimintansa jatkuvuuden. Valitettavasti päinvastaisia tapauksia on liian paljon.

Puutarha-alasta ovat viime vuosina kiinnostuneet myös muut. Ulkopuolelta onkin helppo nähdä puutarhasektorin mahdollisuudet. Tuoreet näkökulmat alan kehitystyöhön ja kipeästi kaivatut investoinnit mm. vähittäissektorin resurssien luomiseen ovat olleet tervetulleita. Saattaa joku tietysti olla asiasta myös toista mieltä.

Itse uskon kuitenkin tarjonnan kasvattamisen lisäävän kokonaismarkkinoita huomattavasti. Omalta osaltaan kokonaismarkkinoiden kasvuun vaikuttaa myös tuotevaliko-

man kehittyminen yhä kuluttajaystävällisemmäksi. Alamme tuotteiden ja palveluiden kehittäminen on tähän asti saattanut olla liiaksi tuote- ja tuotantokeskeistä.

Olen mielenkiinnolla seurannut koulutuksen muutoksia ja ihmetellyt eritasoisissa oppilaitoksissa koulutettavien ammattilaisten määrää. Joidenkin arvioiden mukaan puutarha-alalla oppilaspaikkoja on jopa 600. Alamme vuotuinen työllistymisluku liikunee kuitenkin huomattavasti alhaisemmissa luvuissa. Mitä tapahtuu kaikille näille koulutettaville, kuinka he työllistyvät? Ovatko koulutuksen tuottamat ammattilaiset ja alan työvoiman tarve liian kaukana toisistaan? Jollakin on varmaan vastaus näihinkin kysymyksiin.

Alallemme tulee kuitenkin jatkuvasti myös muun koulutuksen saanutta väkeä. Emme enää elä agraariyhteiskunnassa, palvelusektori on puutarha-alankin tulevaisuutta. Miten sovellamme tätä tietoa alamme kehittämisessä, siinä avainkysymys. Oman alamme on vastattava yhteiskunnan muutoksiin ja tuotettava ammattilaisia kattavasti sektorimme eri tehtäviin, muutoin muut ammattikunnat käyttävät alamme hyödykseen.

Kuten jo aiemminkin viittasin, uskon alamme tulevaisuuteen vahvasti. Yleinen mielipide puutarha-alasta on mahtavan myönteinen, positiivisen publisiteetin ansiosta - mielipiteen muodostumiseen on merkittävästi vaikuttanut paljon parjattu media. Alamme suurin ongelma on me ammattilaiset itse, kuinka hyödynnäme tämän myönteisen mielikuvan, onko meillä rohkeutta kasvattaa tarjontaamme?

Olen ollut mukana järjestä-mässä mm. erilaisia koulutus- ja markkinointitapahtumia. Kuulijakunta on ollut taattu, kun ohjelmassa on ollut kasvien kasvattaminen ja uudet lajikkeet. Markkinointiin liittyvät aiheet, tulevaisuuden suunnittelusta puhumattakaan ovat karkottaneet kuulijakunnan baarin puolelle. Tässä suhtautumistavassa on koulutukselle suuri haaste, aina tulisi muistaa myös miksi ja kenelle tuotteita valmistamme ja kasvatamme.

Yrittäjyyden ja sen mahdollisuuksien kasvattaminen ovat

keskeisimpiä tekijöitä tulevaisuuden kehityksessä. Alallamme on monia vahvan kasvun alueita, mm. vihertuotannossa. Vihersektori on tyypillisenä palvelusektorina mitä parhaita pk-yritysten kasvualuetta. Alan ammattitaidon lisäksi yrittämisessä tarvitaan yrityksen ja sen henkilöstön johtamiseen tarvittavia taitoja ja tietoja. Yksi Hortonomien Yhdistyksen kehittämistavoitteita saattaisi olla juuri yrittäjyyteen kannustaminen.

Uskoa tulevaisuuteen tarvitaan lujasti. Mahdollisuuksia meillä on. Tässä on haasteita myös Hortonomien Yhdistykselle.

Onnea ja menestystä edelleen koko jäsenjoukolle ja yhdistyksen johtohenkilöille.

LEPÄÄ 11. ELOKUUTA 2005

LEPAA 11. ELOKUUTA 2005

VIHERALAN TULEVAISUUS

Valmistuneista hortonomeista puolet on sijoittunut viheralalle. Aiemmin suurin työllistäjä oli julkinen sektori: kunnat, seurakunnat, valtio. Julkisella sektorilla viime vuosien kehitys on johtanut siihen, että yhä useampi työ ja työsuoritus kilpailutetaan ja "ostetaan ulkoa". Julkisen sektorin työpaikat ovat muuttuneet tilaajatehtäviksi varsinaisten toteuttajien tullessa vapailta markkinoilta.

Viihtyisän ympäristön merkitys on kasvanut nopeasti kaikessa rakentamisessa. Yksityisen sektorin rakennuttajat ovatkin nykyään suuria viheralan töiden tilaajia. Viheralan työtehtäviä on enemmän kuin koskaan ennen.

Rakennettu ympäristö on myyntivaltti

Lähiympäristön laatu ja saavutettavuus ovat avaintekijöitä asuinalueiden käydessä kilpailua asukkaista. Kuntien imagorakentamisessa vihreys on keskeisellä sijalla ja yritys ympäristöt ovat entistä paremmin huomioituna yhä useammassa uudis- ja saneeraus hankkeessa. Puhtaus, terveellisyys ja viihtyisyys rinnastetaan usein pihaan ja muuhun lähiympäristöön. Tälle pohjalle viheralan on helppo rakentaa - työskentelemme sektorilla, joka kuulostaa, tuntuu ja näyttää hyvältä. Viheralan kannalta on erittäin tärkeää profiloitua kaikessa ympäristöystävällisenä ja esteettömyyttä edesauttavana ja suosivana alana. Tällä asenteella ja toimintamallilla vahvistamme asemiamme yhä kilpailutummalla alalla.

Moniosaaminen ja verkostoituminen korostuu

Tulevaisuudessa vihersuunnittelu, -rakentaminen ja -ylläpito edellyttävät entistä suurempaa asiantuntemusta. Puistot, viheralueet ja pihat monipuolistuvat. Rakennettavat alueet etenkin tiivistyvässä kaupunkirakentamisessa asettavat yhä suurempia vaatimuksia rakennustekniikoille, käytettäville materiaaleille ja ylläpidon huomioinnille. Samalla kun entistä tiukempi kilpailu alentaa suunnittelu- ja rakennuskustannuksia, vaatimukset kestäville rakenteille ja kohteiden huollettavuudelle kasvavat.

Tulevaisuuden ympäristösuunnitteluhankkeista selviytyäkseen on suunnittelijoiden panostettava erilaisten kumppanuuksien ja alikonsulttisopimusten toimivuuteen. Erikoisosaamisen kirjo on niin suuri tulevaisuuden hankkeissa, että kenenkään henkilökohdainen ammattitaito ei voi kattaa koko tuotantosaamistarvetta. Tilaajien tavoitteena on paperityön vähentämiseksi niputtaa mahdollisimman paljon asioita samaan tilaukseen. Pienten yritysten toimintaedellytyksenä tulee olemaan verkostoituminen, muuten vähänkin monipuolisemmat ympäristösuunnitteluhankkeet menevät kaikki suurille insinööri- ja suunnittelutoimistoille.

Tulevaisuuden rakennus- ja ylläpitotyöt muodostuvat entistä suuremmista ja pitkä-aikaisemmista kokonaisuuksista. Viheralan työt tulevat entistä useammin olemaan niputettuina isoihin urakoihin. Avainsana rakentamisessa ja ylläpidossa tulee olemaan verkostoituminen ja moniosaaminen.

Ylläpitourakoissa tullaan suosimaan useiden vuosien sopimuksia lisävuosisopimuksilla. Tämä edellyttää vahvaa sitoutumista ja resurssien oikeaa mitoitusta. Samalla yritysten palvelutarjonta monipuolistuu työyhteisliittymien ja erilaisten kumppanuuksien kautta.

Laatua, vuorovaikutteisuutta ja esteettömyyttä

Laadun merkitys niin suunnittelussa kuin toteutuksessa kasvaa. Erilaiset laatu- ja laadunvarmistusjärjestelmät tulevat yhä useamman työn edellytyksiksi. Tarjoushinnan ohella huomiota kiinnitetään mm. laatuun, yhteistyökykyyn, referensseihin, tuotantomenetelmien ajanmukaisuuteen ja henkilöstön ammattitaitoon.

Kaikessa suunnittelussa vuorovaikutteisuuden vaatimus kasvaa ja osallistuvuudesta tulee jokamiehen oikeus. Suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta tulee entistä avoimempaa ja kaikkia tehtyjä ratkaisuja on pystyttävä perustelemaan vaikka hoidettavan nurmikentän reunalle tulevalle satunnaiselle veronmaksajalle.

Esteetön ulkoympäristö on vanhusväestön räjähdysmäisen kasvun myötä vaatimuslistan kärkipäässä. Esteettömyyden huomiointi ja hallinta onkin suuria haasteita suunnittelijoille. Normit ja ohjeistot ovat vielä melko kehittymättömiä, mutta uusien ohjeiden nopeaankin tuloon on syytä varautua tosissaan koko viheralan piirissä.

Kansainvälisyys

Kansainvälisyys kasvaa edelleen nopeasti. EU:n myötä olemme jo oppineet erilaisiin standardeihin ja direktiiveihinkin. Ulkomaisen kilpailun merkitys on toistaiseksi ollut kuitenkin vähäistä. Tilanne on muuttumassa, kun erityisesti lähialueilta maahamme tulevien urakoitsijoiden määrä lisääntyy. Ensin kyse on lähinnä ylläpitourakoista, mutta varsin pian tiukkaa kisaa käydään myös urakoinnissa ja konsultoinnissakin. Tässä kehityksessä on tärkeää, että kaikki osapuolet pelaavat samoilla säännöillä. Tilaa on otava tarkkoja mm. työehtosopimusten ja työolojen toimivuudesta myös käyttämissään ulkomaisissa yrityksissä. Varsinkin aliurakoitsijoiden keskuudessa ulkomaiset yritykset ja vieras työvoima lisääntyvät vauhdilla. Tämä on toimintamalli tänä päivänä ja se on vain hyväksyttävä.

Suomalaisille yrityksille ulkomaisten yritysten tulo kotimaisille markkinoille on haaste kehittää entisestään toimintojaan ja kilpailukykyään. Osaamista kyllä löytyy, nyt on vain selkeästi panostettava tuotekehitykseen ja toimintojen jatkuvaan parantamiseen.

Maailman tapahtumia on seurattava myös viheralan kannalta katsoen. Suomen on erittäin tärkeää olla mukana niin pohjoismaisessa, eurooppalaisessa kuin maailmanlaajuisessakin vihertoiminnassa. Tätä varten onkin olemassa runsaasti yhteistoimintaverkkoja ja yhteisiä konferensseja ja tapaamisia - niihin on vain lähdettävä vahvasti mukaan. Tulevaisuudessa soisi yhä useamman suomalaisen konsultin ja urakoitsijan olevan kisassa mukana myös maamme rajojen ulkopuolella.

Koulutus

Viheralan koulutus on maassamme periaatteessa hyvin järjestetty. Oppilaitoksille suuri haaste on saada edelleen kehitettyä yhteistyötä työelämän kanssa. Kummioppilastointi, räätälöidyt työssäoppimisjaksot ja elinikäisen oppimisen ajatusmalli tulevat kehittämään. Kansainvälisyys ja ulkomainen harjoittelu korostuvat. Työpaikkojen osavastuu opiskelijoiden kehittämisestä ja kouluttamisesta tulevat korostumaan. Opettajista tulee yhä enemmän opiskelijoiden valmentajia ja tukihenkilöitä. Tällainen kehitys edellyttää opettajien ja työelämän täydennyskoulutusta. Opettajien ”työssäoppimisjaksot” tulevat vaatimuksiksi.

Ammattikorkeakoulujen on tulevaisuudessa panostettava entistä enemmän viherrakentamiseen ja -ylläpitoon. Maisemasuunnittelu -koulutusohjelmasta ei nykyään tuoteta maahamme riittävän selkeästi osaavia vihertilaajia, -urakoitsijoita tai -ylläpitäjiä. Suunnittelijoita valmistuu jo liiaksikin alan tarpeen kannalta. Toteutuspuolen osaajista tulee puute.

Oppilaitoksissa onkin saatava nopeasti aikaan muutos ja täydennys koulutusohjelmien sisältöön. Erityisesti ylläpidon merkitys kasvaa valtavalla nopeudella ja haasteeseen on pystyttävä vastaamaan aivan alan peruskoulutuksesta lähtien. Tähän kehitystyöhön on otettava aktiivisesti alan tilaajat ja urakoitsijat mukaan. Myös Hortonomien Yhdistyksen ja Viherympäristöliiton mukanaolo tässä työssä olisi varmasti tärkeää ja toivottavaa.

Oppilaitosten neuvottelukuntatoiminta on saatava aktiivisemmaksi ja mukaan tulevien tahojen sitoutumisastetta on pystyttävä nostamaan. Yhdessä toimien koko alan kehittyä ja voi entistä paremmin tulkoon haasteita sitten mistä tahansa.

Viheralalla on loistava tulevaisuus edessään, meidän kaikkien on vain osattava lukea kortit oikein ja toimittavat yhteisen hyvän eteen, jotta ala olisi jatkossakin omissa käsissä.

HORTONOMIT JA TULEVAISUUS

Jokaisella ammattialalla joudutaan kysymään, mitä valmiuksia opinnoistaan valmistuvilla tulisi olla eli millaisessa työmaailmassa he mahdollisesti tulevat toimimaan ja onko ylipäättään työtä kaikille valmistuville. Hortonomeilla uskon olevan hyvä tulevaisuus. Alalla, jossa luodaan aineellista ja henkistä hyvinvointia, on aina hyvät tulevaisuuden näkymät. Kaikilla aloilla joudutaan kuitenkin aika ajoin kokemaan ankeitakin aikoja. Liittyminen Eurooppaan Unioniin toi suuria muutoksia puutarhatuotannon parissa toimiville ja edelleenkin muuttunut tilanne luo epävarmuutta.

Terveys ja hyvinvointi – tulevaisuuden avainsanoja viheralallakin

Arvovaltaisessa *Landscape architecture* -lehdessä kirjoitettiin alkuvuodesta, että maise-masuunnittelu elää nyt jonkinlaista kriisiaikaa. Artikkelissa esitettiin väite, että tilanne kohenisi, jos ala osaisi tuoda esille sen merkityksen ihmisten hyvinvoinnille. Ekologisten näkökohtien ja kestäväen suunnittelun korostaminen toisivat myös mukanaan uutta pontta tälle puutarhasektorille.

Naapurimaamme Ruotsin Maatalousyliopiston puutarhaosastolla Alnarpissa aloitetaan tänä syksynä maisteriohjelmassa opintokokonaisuus ”Luonto, terveys ja puutarha”. Opiskelijoiksi toivotaan esim. lääkäreitä, sairaanhoitajia, psykologeja, työterapeutteja.... Tähän on ryhdytty, koska useissa tutkimuksissa on todettu luonnon merkitys terveydelle. Yksittäiset ihmiset ovat sen jo aikoja sitten huomanneet, mutta vasta tutkimustulosten myötä puutarha-alan toimijoiden merkitys ja arvostus herättävät päättäjienkin huomion.

Tulevaisuudessa erilaiset teemapuutarhat tulevat olemaan tärkeä osa ihmisten kuntouttamisessa ja elämän laadun säilyttämisessä. Lasten puistot ovat olleet jo vuosia yleisiä, mutta vanhusten puistot ovat vasta tulossa, samoin puistot tai puutarhat, jotka on huolellisesti suunniteltu esim. dementikoille sopiviksi.

Ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen liittyvien rakennettujen ulkoliikuntapaikkojen tarve kasvaa myös. Tämä asettaa lisävaatimuksia alan kehittymiselle: esimerkiksi nurmialueosaamisen merkitys on kasvamassa. Useassa maassa on ennustettu, että tulevaisuudessa käytetään runsaan lomamatkustamisen sijaan entistä enemmän rahaa asuinympäristön viihtyisyyden kohentamiseen.

Nämä kaikki huomioiden on helppo arvata, että tässä on lisääntyviä työmahdollisuuksia suunnittelijoille, vihersisustajille, viherrakentajille, taimien tuottajille ja puutarhakau-palle.

Siellä missä on ruoka - on myös valta! Tähän lauseeseen on helppo yhtyä. Tuntuu vain välillä siltä, että joissakin piireissä se on lähes unohdettu. Kyllä jokaisen valtion on huolehdittava pääosin omasta ruoan tuotannosta. En toista tässä laajemmin vihannesten ja hedelmien merkitystä terveydelle, siitähän saamme lukea viikoittain lehdistä. Totean vain, että on ensiarvoisen tärkeää, että oma tuotanto säilytetään ja että se voidaan toteuttaa taloudellisesti kannattavasti.

Millaisissa olosuhteissa ja ympäristöissä tulevat hortonomit toimivat?

Yhä useammin esiin tuleva ilmaston muutos voi suurestikin vaikuttaa kasvien viihtymiseen ja tuotantoon. Mahdollisesti tulee myös muutoksia viljeltäviin kasvilajeihin, mikä luo paineita kasvijalostukselle ja tuotantotekniikan kehittämiselle.

Kasvinsuojelu tulee samalla kohtaamaan entistä suurempia haasteita

Teknologian kehitys on nopeaa ja ulottuu kasvavassa määrin tuotantoon sekä kasvihuoneilla että avomaalla. Millaisissa "älykasvihuoneissa" kasvatamme tulevaisuudessa? Esimerkiksi mittaustekniikan ja erilaisten materiaalien kehitys tuo mielenkiintoisia näkymiä tuotannon ohjaukseen ja kontrolliin.

Työmarkkinatilanne meillä ja muissa maissa on aivan oma lukunsa. Työn rationalisoinnin ja suunnittelun merkitys tulee entisestään kasvamaan. Miten voimme houkutelaa alalle nuoria, mikäli emme samalla kehitä työtä? Työn kehittäminen on ensiarvoisen tärkeää myös tuotannon kannattavuudelle! Tähän meillä on kiinnitetty aivan liian vähän huomiota.

Entä trendit kuluttajatasolla: pikaruoka, erilaiset dieetit, tuotteiden puhtaus ja luomutuotanto? Ihmisten muuttamisella maasta toiseen on myös vaikutuksensa. Mitä enemmän saamme uusia asukkaita maahan ja mitä useammasta maasta heitä tulee, sitä monipuolisempaa tarjontaa halutaan. Tärkeä seikka on myös se, miten nuorison tavat muuttuvat. Nykyiset nuoret eivät sitoudu vanhemman polven tapaan vain kotimaisiin tuotteisiin.

Elinikäistä oppimista

Trendit voivat muuttua hyvinkin nopeasti, joten puutarha-alan toimijoilla on oltava kykyä sopeutua uusiin tilanteisiin. Tämä tuo esiin koulutuksen merkityksen ja vaatimukset. Miten hyvin ja nopeasti erilaisiin tehtäviin ammattilaisemme voivat mukautua? Millaista jatkokoulutusta tarvitaan ammattitaidon ylläpitämiseksi?

Hortonomi, joka haluaa pitää ammattitaitonsa korkealla tasolla, panostaa jatkuvasti uuden oppimiseen. Maailma on pieni ja siksi on mielellään jo opiskeluaikana oivallet-

tava, että ilman kansainvälisiä yhteyksiä on vaikeaa, suorastaan mahdotonta, pysyä kehityksen kärjessä.

Yhteistyötä rajojen sisä- ja ulkopuolella

Verkostoitumisen merkitys on myös tulevaisuudessa kasvava. Erilaistutaan entistä pidemmälle ja toimitaan erilaisten osaajien verkostossa sekä kotimaassa että ulkomailla. Meillä suomalaisilla on opiskeltavaa yhteistyöhön ryhtymisessä kotimaassakin, saatikka että luontevasti toimisimme kansainvälisesti. On hyvä muistaa, että toisen menestys on usein omakin menestys, joten on järkevää siirtyä kilpailun sijasta yhteistoimintaan.

Hortonomien perinteinen osaaminen yhä alan kivijalkana

Loppujen lopuksi, olipa meillä millaiset uudet teknologiat tahansa, mitä lajeja mahdammekaan kasvattaa, millaisia viheralueita suunnitella ja rakentaa, ovat hortonomin tiedot ja taidot aina keskeisessä asemassa. Kasvattamisen taito on aina ensisijainen lähtökohta, eikä se saa jäädä muotivirtausten jalkoihin. Siis toimiipa hortonomi millaisissa tehtävissä tahansa, pysyy hortonomin perinteinen osaaminen myös aina tärkeänä.

Hortonomien merkitys puutarha-alan kehittäjinä tulee jatkossakin pysymään aivan keskeisenä. Olisikin tärkeää, että hortonomit pitäisivät yhtä ja sillä tavoin saisivat ikään kuin joukkovoimaa toimintaansa työkentällä. Toivon, että Hortonomien yhdistys saa lisää aktiivisia jäseniä joukkoonsa ja että yhdistys omalta osaltaan voisi antaa panoksensa tämän hyvän alan parhaaksi.

Hämeen ammattikorkeakoulun Lepaan yksikössä järjestetään viikoilla 45 ja 48

VIHERTUOTANNON VALVOJAKURSSI

Koulutus on tarkoitettu viheralalla toimiville henkilöille, jotka haluavat pätevyitä ympäristöurakoinnin valvontatyöhön. Kurssi muodostuu kahdesta viikon mittaisesta lähiopetusjaksosta, tentistä sekä itsenäisesti suoritettavista tehtävistä. Kurssin hinta on 750 €.

Ilmoittautumiset 14.10.2005 mennessä sähköpostilla reijo.eskola@hamk.fi

Lisätiedot kurssista

Reijo Eskola puh. 0400 880 107

HAASTEET KASVAVAT KASVIHUONETUOTANNOSSA

Kasvihuoneala on pysynyt Suomen EU-jäsenyyden ajan lähes muuttumattomana, runsaassa 400 hehtaarissa. Uusia kasvihuoneita on rakennettu 5-10 hehtaaria vuodessa. Tuotannosta on kuitenkin poistunut likimain sama määrä, joten nettokasvu on jäänyt vähäiseksi. Tuotannon rakenne on kuitenkin muuttunut monin tavoin.

Tuotanto keskittyy

Kasvihuonetuotannon arvo oli viime vuonna 224 miljoonaa euroa, suunnilleen sama kuin ennen EU-jäsenyyttä. Mutta koska kasvihuonetuotteiden hinnat ovat laskeneet voimakkaasti, on saman summan kokoamiseksi tarvittu entistä tehokkaampi ja laajempi tuotanto: tomaatin tuotanto on jäsenyysaikana kasvanut noin 10%, kasvihuonekurkun 30%. Ruukkuvihannesten tuotanto on kaksinkertaistunut ja ryhmäkasvien kasvanut viidenneksen. Ja vaikka sipulikukkien tuotanto on supistunut 10% ja leikkokukkien lähes puolittunut, on tuotannon volyymi selvästi kasvanut.

Tukirekisteriin ilmoitettujen kasvihuoneyritysten määrä on viimeisen kymmenen vuoden aikana vähentynyt viidenneksellä, määrän ollen nyt noin 1500. Kurkun ja tomaatin tuotannossa on yrityksiä viidenneksen vähemmän, ruukkukasvien kolmannes ja leikkokukkien tuotannossa noin puolet.

Yritysten vähenemisen ja tuotantomäärien kasvamisen seurauksena keskimääräiset yrityskohtaiset tuotantomäärät ovat kasvanut tuotantosunnasta riippuen 35-80%.

Kustannukset kasvavat

Vielä 2000-luvun alussa kaksi kolmasosaa yrittäjistä arvioi yrityksensä taloudellisen tilanteen hyväksi. Tilanne on kuitenkin muuttunut: Kasvihuoneyritysten käyttökate on laskenut tasaisesti 1-2 prosenttiyksikköä vuodessa ja on käynyt keskimäärin jo melko ohueksi.

Sähköenergian ja polttoöljyjen hinnat ovat runsaan viiden vuoden aikana lähes kaksinkertaistuneet. Hintojen voidaan toivoa jonkin verran laskevan, mutta paluuta 1990-luvun lopun tasolle ei ole. Myös työ kustannukset nousevat vuosittain kasvihuoneyrityksissäkin. Tuotteiden hinnat taas eivät juurikaan muutu.

Yrittäjien keski-ikä nousee

Kasvihuoneyrittäjien keski-ikä on tällä hetkellä lähes 50 vuotta. Yrityksiä, joissa vastaava yrittäjä on vähintään 55-vuotias, oli vuonna 2003 neljännes koko tuotantoalan yrityksistä. Kuten muillakin toimialoilla suurten ikäluokkien siirtyessä eläkkeelle, ei kaikkiin

yrittäjiin löydetä jatkajaa. Lisäksi suuri osa yrityksistä ei ole teknisesti sellaisessa kunnossa, että jatkaminen olisi edes järkevää.

Kauppapuutarhaliiton jäsenkyselyssä vuonna 2003 noin viidenneen vastanneista kasvihuoneyrittäjästä piti jatkamista kymmenen vuoden kuluttua epävarmana. Lopettaminen on todennäköisesti viimeisen parin vuoden aikana tullut yhä useamman mieleen. Puutarhataloudessa yritysten vähentymisen voidaan kuitenkin jatkossakin olevan hitaampaa kuin perusmaaloudessa. Elintarviketiedon haastattelututkimuksen mukaan lähes kolmannes maataloista arvioi lopettavansa tuotannon vuoteen 2012 mennessä.

Kotimaiset kasvihuonetuotteet yhä kysyttyjä

Suomessa kasvihuonetuotannon pinta-ala väestömäärään suhteutettuna on Ruotsiin verrattuna yli kaksinkertainen. Ruotsissa tuontituotteet ovat hivuttautuneet markkinoille jo kymmeniä vuosia, mutta lisäksi ruotsalaiset kuluttajat eivät arvosta kotimaisuutta yhtä paljon kuin suomalaiset. Kansallinen tuki on auttanut kasvihuoneyrityksiä Suomessa.

Suomalaiselle kasvihuonetuotannolle on siis edelleen oma paikkansa kotimaan markkinoilla. Kotimaisille kasvihuonetuotteille on vahvaa kysyntää. Valtaosa Suomessa kulutettavista tomaateista, kurkuista ja salaateista tuotetaan tulevaisuudessakin Suomessa. Sama koskee ryhmäkasveja, sipulikukkia ja monia ruukkukasvilajeja.

Tuotannosta poistuvat yritykset antavat tilaa jatkaville. Tuotanto keskittyy yrittäjiin, joissa tuotanto on kyetty haastavissa olosuhteissa järjestämään kannattavaksi ja joissa yrittäjä on vielä kasvua ja uutta hakeva. Tällaisia yrityksiä on vielä runsaasti.

Kasvavien yritysten toiminta ei kaikissa tapauksissa pysy yhden yrittäjän hyppäyksissä, avuksi tarvitaan hyvin koulutettuja puutarha-alan ammattilaisia.

Puuha

- * talovarusteet
 - pyörätelineet
 - tomutustelineet
- * jätteastiakatokset
 - roska-astiat
- * polkupyöräkatokset

- * huoltovapaat leikkikenttävälineet
- * turva-alustat
- * puisto-, kaupunkikalusteet
- * penkit, pöydät
- * linja-autokatokset

Puuhamies Oy
FIN-21270 Nousiainen
www.puuhamies.fi

CD/ESITETILAUKSET:
 Puh. 02 431 7003
 0400 320 280
 02 431 7063
 Fax
 E-mail: puuha@netti.fi

MUISTELUITA 1950-LUVULTA

Hortonomien Yhdistyksen sihteeri Arja Anttila esitti pyynnön, voisinko kertoa joitakin hortonomeihin liittyviä muistelmia ”vanhoilta ajoilta” yhdistyksemme jublavuoden kunniaksi.

Juhlavuoteen on peräti kaksinkertainen syy: ensimmäiset päästötodistukset Lepaan puutarhaopistosta jaettiin 20. päivänä lokakuuta vuonna 1915, tasan 90 vuotta sitten, ja kymmenen vuotta myöhemmin (18.10.1925) perustettiin yhdistyksemme, tuolloin nimeltään Suomen Puutarhateknikkojen Seura. Siihen asti Lepaan opistosta valmistuneita kutsuttiin yksinkertaisesti puutarhureiksi!

Lepaassa vai Lapaalla?

Oma opiskeluni Lapaassa alkoi vuonna 1951 opiston 19. vuosikurssilla. Lukijan on hyvä huomata, että käytän tässä esityksessäni sanaa Lapaassa enkä suinkaan Lapaalla. Me valmistuimme Lapaasta silloisen johtajan **Arvo Haapasen** käyttämän kieliopillisen ilmauksen mukaisesti. Haapasen siirryttyä pois Lapaasta siirryttiin nykykäytännön mukaiseen ulkosijojen käyttöön: Lapaalle, Lapaalla, Lapaalta.

Opiston hedelmänviljelysopin lehtori **Väinö Lehtonen** kuoli syksyllä 1952 jättäen opettajakuntaan melkoisen aukon. Päteviä seuraajaehdokkaita ei ollut. Hedelmänviljelysopin lehtorin virkaan vaadittiin hortonomin tutkinnon lisäksi myös yliopistollinen loppututkinto, käytännössä maatalous- ja metsätieteiden kandidaatin (=maisterin) tutkinto Helsingin yliopistossa sekä auskultointi maatalousnormaalikoulussa. Tällaisia henkilöitä ei kahteenkymmeneen vuoteen ollut valmistunut kuin yksi ainoa, mutta hänelläkin oli jo virka ennestään: äskettäin manan majoille muuttanut lehtori **Annikki Kukkonen**.

Ja sitten opettajaksi

Jo alkusyksyllä olin päättänyt lähteä Lepaan opintojen jälkeen opintielle Helsinkiin. Opiskeluun tuli nyt selvä tavoite: jos vaikka opettajaksi. Ja niinhän siinä sitten kävi, että vuoden 1955 vuoden alusta minut määrättiin hoitamaan hedelmänviljelyksen lehtorin virkaa Lapaaseen. Vakinaiseksi lehtoriksi tulin seuraavan vuoden keväällä. Yliopisto-opiskelu sujui minulta minimiajassa, siitä suuri kunnia opettajillemme Lapaassa, ennen kaikkea lehtoreille Annikki Kukkoselle ja **Antero Pankakoskelle**, joiden luennoilla päähämme iskostamalla tiedolla selvisin aika pitkälle myös yliopiston tenteissä. Niinpä olen aina pienellä ylpeydellä painottanut Lepaan opiston korkeaa tasoa.

Pääasialliset opetusaineeni olivat hedelmän- ja marjanviljely sekä taimistoviljely. Opetusta vaikeutti ennen kaikkea oppikirjojen puute. Luennot oli valmisteltava ulkomai-

sen, lähinnä pohjoismaisen ja saksalaisen kirjallisuuden avulla niiden tietoja Suomen olosuhteisiin soveltaen. Nuorena lehtorina minun piti lisäksi tasapainoilla kahden hedelmänviljelyksen auktoriteetin välillä: lehtori Lehtosen käsitykset poikkesivat monesti silloisen puutarhantutkimuksen laitoksen johtajan, professori **Olavi Meurmanin** käsityksistä. Kun olin varsinkin urani alkuvuosina huomattavasti nuorempi kuin puutarhaopiston oppilaat, oli oltava tarkkana etteivät oppilaat päässeet tiedollisesti nenälle hyppimään!

Vuosikymmen oli Lepaassa suurten uudistusten aikaa. Talo sai joukon uusia, vakinaisia opettajia: Annikki Kukkosen ja minun lisäksi myös lehtorit **Reino Mäkelän** ja **Erkki Laurilan**. Uudeksi ylipuutarhuriksi tuli hortonomi **Antti Olsonen** ja taimistokin sai vihdoin oman puutarhurin, **Erkki Perälän**. Uusi oppilasasuntola valmistui vuosikymmenen lopulla. Rakennusta oli toivottu Lepaan opiston perustamisesta asti. Sattui niin somasti, että oppilaana ollessani asuin samassa asuntolan (Kotilan) huoneessa, jossa isäni oli asunut aloittaessaan opiskelunsa puutarhaopistossa lähes 50 vuotta aikaisemmin!

Motivoituneet opiskelijat

Aina 1950-luvun lopulle oli puutarhaopiston pääsyvaatimuksena joko keskikoulu ja kahden vuoden harjoittelu tai kaksivuotinen puutarhurikoulu. Viimeinen ”vanhamallinen” opistokurssi oli 22. kurssi vuosina 1957-58. Seuraavalle kurssille valitut olivat kaikki puutarhurikoulun käyneitä, joten opistosta tuli puutarhurien jatko-oppilaitos. Joillekin keskikoulun käyneille ja jo säädetyn harjoittelun suorittaneille muutos oli jonkinasteinen pettymys: opiskeluun tuli kahden vuoden lisäaika.

Kun kahden vuoden harjoittelu oli pääsyvaatimuksena opistoon (ja myös puutarhurikouluun) oli oppilaiden motivaatio opiskeluun erittäin korkea. Henkilöt, jotka jo harjoitteluvaiheessa huomasivat olevansa ”väärällä alalla”, karsiutuivat pois. Niinpä opiskelun keskeyttäminen opistossa oli harvinaista. Kuvatun kymmenvuotiskauden ajalta muistan vain yhden oppilaan, joka pani ”pillit pussiin” ensimmäisen vuoden päättyessä. Ja kuitenkin hän menestyi alalla hyvin - jälkikasvunkin joukossa on ainakin yksi hortonomi!

VANHAN HORTONOMIN MUISTEMIA

Ensimmäiset hortonomi-tuttavuuteni olivat ensimmäisestä harjoittelupaikastani Lepaan opistosta vuodelta 1953. Silloin hortonomeja nimitettiin vielä puutarhateknikoiksi. Siihen aikaan Lepaan johtajana oli **Arvo Haapanen**, puutarhateknikko opiston neljänneltä kurssilta vuosilta 1919-21. Haapanen oli opiskellut myös muun muassa Berliinin Dahlemissa ja valmistunut maatalous- ja metsätieteen kandidaatiksi Helsingin yliopistosta vuonna 1932.

Vanha hedelmänviljelyn opettaja **Väinö Lehtonen** oli kuollut edellisenä syksynä. Myös Lehtonen oli opiston lisäksi suorittanut Berliinin Dahlemin puutarhakorkeakoulun kurssin. Hedelmänviljelyn opettajana toimi hänen jälkeensä Hyvinkään pienviljelysneuvojaopiston hedelmänviljelyn opettaja, puutarhateknikko **Jalmari Peltonen**. Puutarhateknikkoja olivat myös maaperä- ja lannoitusopin lehtori, MMK **Annikki Kukkonen** sekä puutarhasuunnittelun opettaja **Leif Simberg**. Luonnontieteiden lehtorina toimi kasvitieteilijä, FK **Antero Pankakoski**, joka oli valmistunut vuonna 1935. Puutarhaoppilaitoksen ylipuutarhuri **Otto Reijonen**, kasvihuonepuutarhuri **Nils Åström** olivat myös puutarhateknikoita. Silloin siis useimmat opiston ja koulun opettajat olivat suorittaneet puutarhaopiston kurssin.

Puutarha-alan kirjallisuutta

Lepaan opettajien julkaisutoiminta oli varsin laajaa. Arvo Haapanen oli yhdessä **Frans Salosen** kanssa julkaissut kaksiosaisen perusteoksen ”Uusi puutarhakirja”, jota käytettiin myös oppikirjana, ja muitakin puutarhakirjoja. Lisäksi hän käänsi vuonna 1953 norjalaisen **Arne Thorsdorin** kukkaviljelyn oppikirjan ”Kukkien viljely lasin alla” (”Blomster dyrking under glass”). Väinö Lehtonen oli kirjoittanut hedemän- ja marjanviljelyn kirjoja, muun muassa ”Omenanviljely”-kirjan vuonna 1946 ja taimitarhaviljelyn oppikirjan ”Taimistokirja” yhdessä VR:n ylipuutarhurin, hortonomi **Kalle Jokelan** kanssa. Leif Simbergin mainio kirja ”Koristepuita ja -pensaita” oli tuolloin vielä toverikunnan julkaisemana luentomonisteena. Sen edeltäjä, hortonomi **Veli Sorman** vuonna 1932 kirjoittama luentomoniste ”Avomaan koristepuut ja -pensaat sekä niiden monistaminen” oli jo loppuunmyyty.

Nimi muuttuu

Puutarhateknikot saivat vuonna 1956 ”nykyaikaisemman” nimen hortonomi. Nimenmuutosta perusteltiin muun muassa sillä, että Suomessa oli käytössä kaikkiaan 28 erilaista teknikko -nimitystä, joista suurimmalla osalla oli puutarhateknikoita alempi koulutus. Asia oli hautunut jo toistakymmentä vuotta, kunnes se vuosikokouksessa 24.4.1956 tuli taas esille muutosehdotuksena. Olin epävirallisesti todistamassa tätä

merkittävää tapahtumaa. Vuosikokous pidettiin Helsingissä Suur-Hokin lasikabinetissa. Paikalla on nykyään tavaratalon osastoja. Olin harjoittelijana Siemen Oy:ssä ja asuin Siemen Oy:n Mielikin puutarhassa Kilossa yhdessä hortonomi **Erkki Vaalin** kanssa. Kokoukseen en osallistunut, mutta istuin ravintolan puolella, jonne tultiin kertomaan muutoksesta. Tunsin silloin jo monia hortonomeja, muun muassa kaikki vuonna 1953 aloittaneen kurssin hortonomit. Varsin monet vanhat hortonomit vieroksuivat aluksi uutta titteliä, silloin ei vielä oltu totuttu -nomi -päätteisiin.

Opintojen kautta työelämään

Itse olin Lepaalla vuosina 1957-58. Se oli viimeinen "vanhanaikainen " kurssi ja kesti kaksi vuotta. Seuraavilla kursseilla oltiin linjasta riippuen 14-17 kuukautta. Myös tuleva vaimoni **Maire** oli samalla kurssilla. Häämme olivat vuoden -58 lopulla ja 2.1.1959 olin jo aloittamassa yli 31 vuotta kestänyttä työrupeamaa Keskon pääkonttorissa. Esimiehenäni oli aluksi 12 vuotta hortonomi **Olavi Helminen**. Hän oli järjestyksessä toinen hortonomi tässä tehtävässä Keskon puutarhayksikön päällikkönä. Ensimmäinen hortonomi Keskon palveluksessa oli ollut **Matti Saarnela**, joka oli aikanaan myös Puutarhaneuvonnan yhteistoimikunnan tehtävissä. 1950-luvun loppupuolelta lähtien keskusliikkeiden palvelukseen tuli muitakin hortonomeja, muun muassa **Niilo Kinanen** SMK:lle, **Kalervo Vesikkö** Hankkijaan ja **Leo Lindström** OTK:lle.

Hortonomien yhdistyksen jäsenmäärä aleni seuraavalla kymmenvuotiskaudella. Vaikka yhdistys oli aloittanut vuonna 1961 vuosittaisen jatkokoulutusohjelman, jäi moni kuitenkin kaipaamaan muunlaista ohjelmaa, myös taloudelliseen edunvalvontaan liittyvää toimintaa. Vain ohjepalkkasuositus saatiin tehtyä. Osa suunnittelulinjan hortonomeista saattoi myös tuntea puutarhasuunnittelijoiden omat järjestöt itselleen sopivammiksi, eikä jäänyt hortonomien yhdistykseen. Siihen aikaan yhteydenpito jäsenkuntaan jäi muutaman kiertokirjeen varaan, eikä niissäkään ollut asiana yleensä muuta kuin jäsenmaksujen perintä ja kokoustiedot. Oma lehteä ei tietääkseni vielä kukaan ajatellut ainakaan 60-luvulla.

Tuttavia yhdistysajalta

Toimiessani 60-luvun alussa erilaisissa yhdistyksen tehtävissä tulin tuntemaan senaikaisen jäsenkunnan varsin hyvin. Silloin oli vielä elossa monia ensimmäisten kurssien hortonomeja, jotka myös pysyivät jäseninä. Erityisen hyvin tulin tuntemaan **Toivo Kalervon**, jota avustin, kun hän toimitti vuoden -65 vuosikirjaa. Hän puhui mielellään sipulinviljelystä. Mainitun vuosikirjan lehtikuvioisen kannen suunnitteli hämeenlinnalainen suunnittelija-hortonomi **Jaakko Wegelius**. **T. P. Ketonen** oli varsin läheinen tuttava myös liike-elämän puolelta. Hän lähetti pienimmällä mahdollisella välillä kirjoitettuja pitkiä kirjeitä. Hyvin mielenkiintoisia vanhoja asioita kertoi Hankkijan entinen puutarhapäällikkö, hortonomi **Pekka Jotuni** puutarhaopiston ensimmäiseltä kurssilta. Hän oli kirjoittanut Suomen ensimmäisen tomaatinviljelyn oppikirjan "Tomaattikirja" v. 1924.

**Lappset Group Oy onnittelee
80-vuotiasta Hortonomien Yhdistystä
ja kiittää kuluneiden vuosien
menestyksekkäästä yhteistyöstä.**

Jatkukoon se yhtä rehevänä tulevaisuudessakin!

